proLékaře.cz | 30.10.2026

MGR. BARBORA RICHTROVÁ

Rozhovor s Bc. Petrou Holubovou, zástupkyní ředitele pro mateřskou školu, Základní škola a mateřské škola Smolkova v Praze 12

Bc. Petra Holubová je zástupkyní ředitele pro mateřskou školu, Základní škola a mateřské škola Smolkova v Praze 12. Zajišťují vzdělávání dětí dle Školního vzdělávacího programu MŠ Smolkova „Barevný svět". Úzce spolupracují s Agenturou META, Proxima sociale. (mssmolkova.cz)

Mgr. Barbora Richtrová

Proč zrovna vaše škola zvolila, že se bude zaměřovat na cizince?

Jsme blízko centra SAPA (www.sapa-praha.cz)[1] a tam je velká vietnamská komunita. Dále máme ve škole hojně zastoupenou ukrajinskou komunitu, Moldavany, Vietnamce, Rusy, Číňany a Iráčany atd. Máme 23 % dětí s jinou státní příslušností, celkově pak 25 % dětí s odlišným mateřským jazykem, které mluví česky poprvé až v MŠ nebo mají češtinu jako druhý jazyk.

To je velmi pestrá škála. Jak řešíte rozdělení do jednotlivých tříd? To musí být velmi náročné.

Je to náročné. Jedno kritérium je takové, aby v dané třídě mělo dítě alespoň jednoho kamaráda, který mluví stejnou řečí, jelikož MŠ navštěvují děti již od 3 let. Pokud se to nepodaří, tak se snažíme, aby měli podobný jazyk. Občas není úplně jednoduché spojit dohromady děti ze zemí, kde je politický problém, například u Rusů a Ukrajinců nebo u Rusů a Moldavanů.

Kolik dětí u vás tedy naráží na jazykovou bariéru?

Aktuálně 38 dětí.

Jak to vnímají české děti?

Tím, že je tento systém u nás dlouho zaběhnutý, nevznikají žádné výrazné problémy. Rodiče s tím počítají.

Máte nějakou výraznější podporu od státu nebo nějaké neziskové organizace?

Spolupracujeme s agenturou Meta, která nám poskytuje překlady a poskytuje metodické vedení pedagogů, kurzy v oblasti specifické práce s dětmi, zajišťuje překladatele pro individuální schůzky, pro třídní schůzky. Využíváme možnosti překladu materiálů pro rodiče (veškeré dokumenty máme přeloženy do pěti jazyků), využíváme možnost tlumočníků při individuálních schůzkách s rodiči. Nechali jsme proškolit všechny zaměstnance, aby věděli, jaké komunikační strategie zvolit, jak k dětem cizinců přistupovat. S dětmi z jiného jazykového prostředí je potřeba komunikovat všemi dostupnými prostředky (pedagogové jsou proškoleni pro používání metody KIKUS[2]). Proxima sociale působí na ZŠ, nabízí odpolední volnočasové aktivity pro školní děti z prvního i z druhého stupně i pro předškoláky – výlety po Praze a po okolí s kamarády, kteří nehovoří česky, individuální poradenství v sociální oblasti. Centrum pro integraci cizinců nabízí kurzy pro lektory, poradenství, orientují se spíše na dospělé, kteří se mohou účastnit výuky češtiny v nízkoprahových kurzech. Integrační centrum pro cizince nabízí možnost využití překladatelů, poradenství v sociální oblasti. Pedagogové se účastní školení od NIDV[3], které nově nabízí metodickou podporu pro pedagogy v oblasti

[1] SAPA Praha je obchodní a kulturní centrum vietnamské komunity

[2] Metoda podpory dětí při učení se novému jazyku, v jinojazyčném prostředí, pomocí obrázkových karet

[3] NIDV – Národní institut dalšího vzdělávání

proLékaře.cz | 30.10.2026

práce s dětmi. Nabídky všech organizací vítáme a aktivně využíváme. Informujeme rodiče o možnostech kurzů češtiny, většina rodin z vietnamské komunity vůbec neumí česky. Pak se to ještě komplikuje i tím, že lidi z jižního a severního Vietnamu nekomunikují mezi sebou. Máme možnost čerpat finanční prostředky na asistenty pedagogů pro děti – v MŠ máme v současnosti 3 asistentky, z toho 1 bilingvální, která úzce spolupracuje s rodinami dětí z vietnamské komunity (zajišťuje překlady po telefonu, při osobních schůzkách, pomáhá pedagogům vést rozhovor s rodiči dětí ohledně jejich pokroků v MŠ, v problémových situacích).

Když je u vás ve škole takováto různorodost a i komplikované vztahové situace, pořádáte nějaké projekty, které by měly za cíl vzájemné sblížení různých komunit?

Na začátku dětem přichystáme individuální plány. Zjistíme, jaké mají schopnosti, dovednosti, co umějí a co ne. Postupně zavádíme různé aktivity, například Vietnamský týden, ve kterém se děti seznamují s kulturou naší největší komunity, ale současně se porovnávají odlišnosti kultur všech částí světa. Zúčastňujeme se Dne Země, který podporuje spolupráci všech dětí v různých oblastech. Většinou jde o sbližování dětí a kultur v průběhu celého školního roku. Akce rodičů a dětí na školní zahradě, společné zpívání a posezení u ohýnku, společné oslavy různých svátků během celého roku – seznamujeme se s různými tradicemi, děti nosí z domova netradiční předměty, národní kroje, fotografie z oslav, povídáme si o odlišnostech u nás a ve světě.

Asi musíte řešit i kulturně-etnografické problémy...

Ano, těch je také hodně. Musíme hodně věcí vysvětlovat. Například lidé z Vietnamu dostanou informaci o době provozu MŠ 6:30 – 17 hodin a snaží se tuto dobu striktně dodržovat, potom se diví, jak to mají děti v MŠ náročné, že tam musejí být tak dlouho. Pokud některé věci plně nedodržují, musíme volit formu nařízení, které pak respektují. Vnímáme, že některé děti jsou stresované kulturní rozdílností. Nejtěžší období jsou první dva měsíce, kdy děti mají výraznější emočně-behaviorální obtíže.

Máte na škole specializované pracovníky, kteří s těmito obtížemi pracují, ať klinického psychologa, školního poradce nebo dokonce psychoterapeuta?

Bohužel nikoho takového zatím v MŠ nemáme, ale usilujeme o to. Na ZŠ funguje školní poradce. MŠMT v současnosti nabízí podporu pro školy formou šablon, ve kterých lze žádat o psychologa, sociálního pedagoga, speciálního pedagoga, chůvy atd. Snažíme se získat speciálního pedagoga, sociálního pedagoga, protože rodiny cizinců často potřebují výraznou pomoc.

Integrační centrum, agentura Meta nemohou tyto služby nahradit?

Mohou a často to dělají, musejí se na ně ale obrátit rodiče individuálně. My jako škola můžeme rodičům doporučit postup, dát kontakty atd., ale pokud rodiče tuto nabídku nevyužijí, škola s tím nemůže nic udělat. Například pokud potřebujeme vyšetření v poradně, mohou si rodiče zažádat o tlumočení a často to neudělají.

Co se děje v případě, že si zákonný zástupce dítěte o podporu a pomoc nezažádá?

Pokud zákonný zástupce není ochoten spolupracovat a dítě strádá, nabalují se různé další problémy, obracíme se na OSPOD[4], který situaci řeší přímo v rodině. Oblast pomoci a podpory je velice široká, z toho vzniká mnoho nedorozumění, pokud to rodina a škola včas nepodchytí, začínají se problémy postupně nabalovat. Například při vyšetření dítěte v PPP může asistovat tlumočník.

Děti si procházejí určitým fázemi adaptace na nové prostředí, v těchto obdobích jsou i zvýšeně agresivní, někdy apatické, jelikož si nedovedou poradit ze zcela novým kulturním prostředím. Jak to vysvětlit nekomunikujícím rodičům? Stresující pro rodiče je i podávání žádostí o prodloužení trvalého pobytu, někteří žádají neúspěšně o udělení občanství, z ekonomických důvodů se musejí vrátit zpět i s dětmi, které si postupně zvykly na nové prostředí, jazyk…Mezi další potíže patří i to, že rodič z důvodu jazykové bariéry (i neznalosti písma - latinky) nezná školní řád našeho zařízení, pak vznikají různé komplikace, které může vysvětlit rodičům tlumočník nebo interkulturní pracovník – porozumění při vyplňování dokumentů školy, platební lhůty, úhrady, doba provozu školy, vyzvedávání dětí, pobyt nemocného dítěte v MŠ atd. V MŠ se snažíme o podporu dětí každý den, ale to není dostačující, musí se zapojit i rodina.

Předpokládám, že ve většině případů se zákonní zástupce snaží spolupracovat nebo ne?

Je bohužel běžná praxe, že mnoho rodin nenaváže spolupráci. Často si rodiny pomáhají vzájemně ve své uzavřené komunitě a to považují za dostatečné. Jsou evidovaní na Ministerstvu vnitra, ale pokud chtějí využít další možnosti sociální pomoci a podpory, musejí se sami aktivně snažit. Většinou mají rodiny dlouhodobý pobyt, ale žádost o občanství si podá menší část.

Jakou máte zkušenost s tím, jak rodiče přistupují k výuce českého jazyka?

To je dobrá otázka. Ve zmíněném centru SAPA se sice vyučuje český jazyk, ale tam se dostanou děti, až když jsou na prvním stupni ZŠ. Vnímám rozdíl mezi tím, když dítě navštěvuje MŠ – rodiče mají pocit, že češtinu slyší celý den, o nic nejde, naučí se vše poslechem a že je to postačující. Rodičům neustále doporučujeme vyhledání rodilých mluvčí, např. „české tety“, „hlídací české babičky“ pro snazší komunikaci dítěte, reagování v běžných situacích. Ne vždy se naše doporučení setkávají s úspěchem. Nabízí se sice různé kurzy českého jazyka, ale u mnoha cizinců je to i otázka důvěry a je velmi těžké tyto rodiny motivovat a jejich důvěru získat. Základním cílem tedy je získat kvalitní vzájemný vztah a pak teprve můžeme nabízet další možnosti edukace. Pozitivní roli v tomto ohledu plní vietnamští asistenti, kteří částečně suplují roli interkulturního pracovníka. Oproti tomu, když je dítě v ZŠ, rodiče toto vnímají jako velice důležité období v životě dítěte. Je to povinné, snaží se dopřát dětem doučování, většina nemá problém doučování finančně podpořit (platí si soukromé učitele, studenty, děti z komunity se účastní kurzů přímo v SAPA od pondělí do soboty). Děti v ZŠ totiž narážejí na neporozumění slovnímu zadání, rychlé řečové tempo vyučujících, mají problém s podobnými slovy, učí se jinou abecedu, zcela jinou výslovnost, pokud nebyla dostatečná jazyková příprava zahájena v MŠ, pak mají děti ve škole těžší start. V naší škole mají děti, které vyšetřila poradna a doporučila odklad školní docházky, možnost navštěvovat přípravnou třídu. Pedagogové v ZŠ doučují děti základům češtiny, poskytují podporu i v dalších předmětech. Velikou výhodu vidím v tom, že dětem se věnují pedagogové, kteří děti

[4] OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

proLékaře.cz | 30.10.2026

znají, vědí, jaké potíže mají, ve kterých oblastech potřebují pomoc.

Co se týká asistentů, tak máte v každé třídě alespoň jednoho?

V současné době je to tak, že v 1 třídě může být maximálně 5 asistentů a jeden pedagog. Nyní máme 3 asistenty pro celou mateřskou školu. Jsou sice skvělí, ale je jich málo. Navíc práce asistentů není dostatečně finančně ohodnocena, takže výraznou změnu neočekávám.

U dětí cizinců se o asistenci také musí žádat přes SPC nebo PPP?

Ano, všechna doporučení na asistenci musí jít přes školská poradenská zařízení. Někdy se může žádat i přes ministerstvo vnitra v oblasti podpory cizinců, kde je na asistenci občas vypsaný grant. Velké úskalí vnímám v tom, že kurz asistenta si může udělat prakticky kdokoliv. Ne vždy je takový člověk kompetentní. Takováto situace pak negativně ovlivňuje celý výchovně-vzdělávací proces. Další obtíží je, že asistenti cizí národnosti, kteří se na tuto pozici hodí a mají chuť tuto práci dělat, odejdou, protože jim to jejich komunita dlouhodobě nedovolí vykonávat. Potřebují jejich pracovní sílu jinde.

Když si člověk uvědomí, co musí dítě od 3 do 5 let věku vývojově zvládnout, už to je samo náročné. A k tomu ještě v cizím prostředí s úplně jiným jazykem. Možná by se dalo tvrdit, že je to do jisté míry až traumatizující, což se může projevit až v pozdějším věku.

Přesně tak, a to nemluvím o tom, když se k tomu přidá ještě nějaké další znevýhodnění.

Vaše škola v tomto směru spolupracuje s externími odborníky? Například s psychology nebo logopedy?

Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP). Bohužel, přímo ve škole v současnosti psycholog, ani logoped není. Z toho důvodu jsem si sama udělala krátký logopedický kurz, abych měla alespoň částečně náhled. Většinou kolem 4 roku věku zjišťujeme, že dítě má nějaké specifické obtíže. Snažíme se pomoci sami a zároveň motivujeme rodinu, aby šla k odborníkovi. Často se stává, zejména u vietnamských dětí, že rok vůbec nemluví a pak začnou mluvit rovnou ve větách, ale v těchto případech jde většinou spíš o adaptační proces než o narušenou komunikační schopnost. Máme zkušenost, že vietnamské děti mají potřebu vše zvládat perfektně, a tak raději mlčí, než by něco řekli chybně. Až když mají pocit, že jsou dostatečně jazykově vybavené a nemůžou výrazně selhat, rozmluví se. Co se týká artikulace, mají vietnamské děti největší problém s hláskami c a ř a ze zcela specifickou záměnou hlásek n a r, s nevyslovováním koncovek, což vychází z odlišného jazykového rámce.

Pokud máte podezření na narušenou komunikační schopnost, posíláte rodinu ke klinickému logopedovi? Nebo u vás ve škole probíhají depistáže?

Ano, jednoznačně. A posíláme je i do PPP. Jeden čas jsme si zvali klinického logopeda na depistáž, ale pak nám na jednom školení řekli, že klinický logoped by neměl depistáž provádět, pouze logoped školský, který má toto v kompetenci.

Podle mého názoru klinický logoped může provádět depistáž ve škole, ale nesmí provádět terapii a diagnostiku.

Dle informací ze školení logopedických asistentů v NIDV[5] by neměl klinický logoped provádět depistáž po celou dobu, kdy probíhají aktivity dle školního vzdělávacího programu. Může však provádět depistáž po době provozu, pokud o toto mají rodiče zájem a jsou ochotni tuto ve většině případů zpoplatněnou službu uhradit a musí s tím písemně souhlasit. Logopedičtí asistenti v MŠ mohou spolupracovat pouze se školským logopedem, poskytovat péči na základě jeho doporučení a metodického vedení a toto vše by mělo být zakomponováno do školního vzdělávacího programu dané školy.[6]

[5] NIDV - Národní institut dalšího vzdělávání

[6] Informace v tomto odstavci ze školení NIDV - lektor Mgr. Marika Kropíková www.lektormk.cz